

сімей під час дії воєнного стану та професійного відбору психологів (mental tutor): наказ МВС України від 15.01.2024 року № 27.

8. Програма психологічної підтримки для навчання консультантів для потреб Національної поліції України за методом «Рівний-Рівному»: наказ МВС України від 02.01.2023 року № 1.

УДК 159.94

Вавринів Олена Степанівна,

доцент кафедри теоретичної психології

Львівського державного університету

внутрішніх справ, кандидат психологічних наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5166-6887>

НЕНАСИЛЬНИЦЬКЕ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Працівники національної поліції України відіграють ключову роль у забезпеченні законності, порядку та безпеки в Україні, працюючи на користь громадян та держави. Професійна діяльність поліцейських часто пов'язана із ситуацією невизначеності, дефіцитом часу та інформації, ризиком для життя та здоров'я. Працівники національної поліції виконують службові обов'язки у тісній взаємодії із населенням, що часто супроводжується надмірною емоційністю, конфліктами, непорозуміннями та скаргами зі сторони громадян.

Комунікативні резолюції, які можуть допомогти поліцейським у процесі спілкування в ускладнених умовах:

1. Питання у конфліктній ситуації. Так, в умовах загострення конфлікту перед висловленням нашої думки або наданням оцінки ситуації варто задати собі наступні запитання: чи вартує ще говорити? Чи вартує це говорити саме зараз? Чи варто, щоб це говорив/говорила саме я? Лише за умови отримання трьох позитивних відповідей ми можемо висловити те, що бажали.

2. Радикальне слухання. Часто для вирішення якоїсь ситуації люди використовують вербальну агресію, тому в даній техніці вимагається розуміння можливих емоційних станів особистості в екстремальних чи стресових ситуаціях. Це допоможе поліцейському спокійно відреагувати на крик та вислухати, а тільки потім говорити. Така реакція поліцейського, змусить агресивно налаштовану людину заспокоїтись і продовжити спілкуватись в спокійному тоні.

3. Комунікація з позиції третьої особи. В умовах виникнення конфліктної ситуації із населенням, поліцейський насамперед може проаналізувати її з позиції іншої особи («не зацікавленої» або тієї, яка

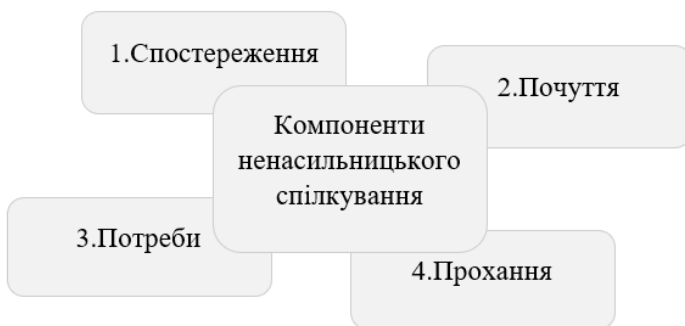
на думку поліцейського демонструє взірцеву поведінку у конфліктних ситуаціях). Таким чином, працівник національної поліції України зможе обрати для себе позицію, яка сприятиме позитивному вирішенню конфліктної ситуації.

Особливості професійної діяльності та міжособистісна взаємодія з різним контингентом вимагає наявності низки професійного важливих якостей у працівників національної поліції. Попри професійно-орієнтовані навички та знання, поліцейські повинні володіти базовими знаннями із психології, зокрема у сфері емоції та емоційних станів, управління і врегулювання конфліктних ситуацій, міжособистісної взаємодії та комунікації. Також, поліцейські повинні розвивати навички саморегуляції, вивчати методи релаксації та зняття емоційної напруги для того, щоб швидко стабілізувати себе або оточуючих в стресових умовах.

Незалежно від посади, звання чи ситуації, в якій здійснюється професійна діяльність поліцейський зобов'язаний демонструвати емоційну стійкість, безоціночне ставлення, толерантність, прийняття та розуміння психологічного стану населення, давати чіткі та впевнені коментарі або пояснення щодо ситуації яка склалась. В такому контексті доцільно говорити про здатність до ненасильницького спілкування, як до багатокомпонентної комунікативної стратегії, яка дозволяє спілкуватись межах екологічної міжособистісної взаємодії, із розумінням як власних емоцій та потреб, так і інших людей.

Ненасильницьке спілкування, на думку Б. Розенберга (автор поняття) це мирне спілкування. Ненасильницьке спілкування це спосіб взаємодії із собою та оточенням, це розуміння не лише власних емоцій та потреб, а й оточуючих, це забезпечення власних потреб без кривди для інших людей, це інтеграція власних емоцій і потреб у коректні прохання до інших людей.

Позитивній взаємодії поліцейських із населенням сприятиме розуміння компонентів ненасильницького спілкування та їх дотримання. На рисунку 1 подано компоненти ненасильницького спілкування.

Рис. 1. Компоненти ненасильницького спілкування

Забезпечення кожного компоненту вимагатиме від поліцейського певного рівня розвитку не лише комунікативних навичок, а й емоційного інтелекту (розуміння власних емоцій та емоцій інших людей, здатність управляти власними емоціями), емпатії (здатність до співчуття, опрацювання складної ситуації та прийняття рішення щодо її вирішення), толерантності, поваги та ін.

З метою профілактики виникнення негативно забарвлених ситуацій у діяльності працівників національної поліції України, а також розвитку здатності до ненасильницького спілкування необхідно впроваджувати психологічно-орієнтовані дисципліни у підготовку майбутніх поліцейських. А також, запровадження практичних дисциплін, зокрема, тренінгових занять спрямованих на формування професійно-особистісних якостей, які сприятимуть розвитку усіх компонентів ненасильницького спілкування.

Адже, здатність до ненасильницького спілкування працівників національної поліції України допоможе вирішити проблеми у їх професійній діяльності, а також у повсякденних справах. Зокрема, спілкування без насилля дозволить поліцейським розвинути емпатійне слухання та співчуття, розуміння власних емоцій і емоцій інших людей, здатність контролювати власні емоції та впливати на емоційний стан інших учасників взаємодії, вміння управляти та вирішувати конфліктні ситуації, не застосовувати насильницьких дій, там де їх можна уникнути, налагодити взаємодію із населенням та підвищити рівень довіри населення до поліції в цілому. Також, використання ненасильницького спілкування у повсякденній взаємодії

сприятиме оптимізації соціально-психологічного клімату у підрозділах національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Розенберг Б. М. Ненасильницьке спілкування: мова життя / пер. з англ. О. І. Олійник. Харків : «Ранок», 2020. 256 с.

УДК 347.97

Власенко Софія Борисівна,

доцент кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3645-9599>

**ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Дотримання правил етичної поведінки – це базова умова ефективної взаємодії працівників Національної поліції України із колегами та громадянами. Етичні аспекти варто брати до уваги в усіх напрямках діяльності поліцейських, оскільки вони закладають основи професіоналізму та професійної компетентності. Порушення етичних норм накладає відбиток на процес міжособистісних відносин, комунікації, імідж працівників поліції, підриває довіру населення до працівників НПУ, створює перешкоди на шляху кар’єрного зростання тощо. Особливого значення проблема формування професійної етики працівників Національної поліції України набуває в умовах воєнного стану. Війна чинить негативний вплив на психіку кожного громадянина України, стимулюючи виникнення негативних емоцій, серед яких домінує місце відводиться страхів, дисфоричним проявам, зокрема гніву, різним видам агресії (фізичній, вербальній, негативізму, образам підозрливості та ін.), відчуттям безсилля та провини. Дотримання норм професійної етики в кризових умовах дозволяє контролювати негативні емоційні прояви, нормалізувати взаємовідносини із оточуючими, формувати толерантність.

Особливості професійної етики поліцейських – досить широко та всесторонньо вивчене питання з позиції різних наук: соціології, права, педагогіки, філософії та ін. Дану проблему висвітлюють у своїх роботах О. Бандурка, О. Барабаш, С. Братков, В. Євтушок, І. Єпішко, М. Кожушко, Т. Колеснік, В. Кущенко, А. Лапкін, О. Г. Нівля, К. Пальшков, Г. Петрова, В. Поклад, Я. Пономаренко, М. Роговенко, В. Романенко, Я. Свічкарьова, В. Солодкевич, В. Трофименко, В. Ухач, П. Червоний та багато інших науковців. Беручи до уваги повноту та всесторонність вивчення даної проблеми, варто зазначити, що дослідження особливостей професійної етики поліцейських в рамках психологічних досліджень, станом на сьогодні залишається